

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1780-2/2022
Érkezett:	2022. SZEPTEMBER 22.
Példány:	1
Melléklet:	db
Kezelőiroda:	du

Alulírott Dr. Mester Csaba Ügyvédi Iroda

panaszos már igazolt jogi képviselőjeként a IV/1780-1/2022. szám alatt folyamatban lévő alkotmányjogi panasz ügyben, felhívásuknak megfelelően, az előírt határidőn belül – mivel határidő utolsó napja munkaszüneti napra esett - az alábbi

nyilatkozatot és kiegészített alkotmányjogi panaszt

terjesztem a Tisztelt Alkotmánybíróság elé.

1./ Az indítványozó nevének nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

2./ Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a **Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40.** szám alatti, **Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.030/2021/4.** szám alatt meghozott és a **Kúria Pfv.II.21.305/2021/8.** szám meghozott ítélete Alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel sértik az

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, 25. és 28. cikkét, valamint, a XXVIII. cikk (1) bekezdését.

A hivatkozott alaptörvényi rendelkezések:

Alaptörvény B) cikk (1)

„Magyarország független, demokratikus jogállam.”

XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

Alaptörvény 25. cikk

(1) A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. A legfőbb bírósági szerv a Kúria.

Alaptörvény 28. cikke

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

I. ELJÁRÁSJOGI NYILATKOZATOK

I./ A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság ítéletét a panaszos jogi képviselőjeként polgári peres eljárásra vonatkozó elektronikus kapcsolattartás rendelkezéseinek megfelelően, elektronikus úton 2022. 05. 23. napján vettem kézhez, így az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napon belül – hivatkozással az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 28. § (1) bekezdésére, valamint a 71. § (4a) bekezdésére tekintettel – kerül elektronikus úton megküldésre jelen alkotmányjogi panasz, mégpedig az Abtv. 53. § (2) bekezdése alapján az ügyben első fokon eljáró Veszprémi Járásbíróság útján.

Abtv. 30. § (1) „Az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani.”

Abtv. 53. § (2) „Az (1) bekezdésétől eltérően az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.”

1001/2013. (II.27.) AB Tü. határozat 28. § (1) „A beadványt a benyújtásra nyitva álló törvényi határidőben, az egyéb határidőhöz kötött eljárási cselekményt a megtételére megjelölt határidőben kell az érkeztetésére az Abtv. alapján jogosult szervhez személyesen benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. A határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján hivatali időben benyújtották vagy ajánlott küldeményként postára adták. A beadvány távközlési eszköz útján történő benyújtásának nincs helye.

(2) Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint meghatározott határidő a kézbesítést, illetve a jogszabály hatályba lépését követő napon kezdődik. Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le.

1001/2013. (II.27.) AB Tü. határozat 71. § (4a) „Ha törvény az Alkotmánybíróság eljárására okot adó bírósági eljárásban az elektronikus kapcsolattartást lehetővé vagy kötelezővé teszi, az Alkotmánybírósághoz címzett alkotmányjogi panaszt e szabályok szerint lehet vagy kell benyújtani az elsőfokú bíróságon.”

II./ A Tisztelt Alkotmánybíróság hatáskörét az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontjára, valamint az Abtv. 27. §-ára alapítom.

Alaptörvény 24. cikk (2) „Az Alkotmánybíróság (...)

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját”.

Abtv. 27. § „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

III./ Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

IV./ Jelen ügyben az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait az ügy érdemében hozott döntések sértik. Kijelentem, hogy az indítványozó a jogorvoslati jogát a panasz tárgyát képező határozatokkal szemben kimerítette.

2./ TÉNYÁLLÁS, PERTÖRTÉNET

2.1 Tényállás

_____ szám alatti lakos _____-én elhunyt.

Halálakor élettársi kapcsolatban élt felperessel, a szintén 1/1 arányú tulajdonát képező _____ szám alatti lakásban.

A panaszos alperes néhai _____ gyermeke.

_____ halála időpontjában – többek között – tulajdonában volt a _____ névértékű üzletrésze, amely üzletrész 29,72/100 tulajdoni hányadnak felelt meg. Az üzletrész forgalmi értéke 2006 szeptemberben _____ Ft volt.

A kft. tulajdonát képezte (és képezi) a _____ alatt felvett, ténylegesen _____ szám alatt található szálloda, üzlet, két vendéglátó egység és udvar művelési ágú ingatlan, melynek forgalmi értéke 2006 szeptemberben _____ Ft volt. Az örökhagyó tulajdonában állt továbbá a _____ hrsz. alatti, ténylegesen _____ szám alatt található, 71 m² területű lakás ingatlan.

[2] A fenti hagyatékot _____ számú hagyatéki eljárásban 2007. április 26-án meghozott 10. számú rész-hagyatékátadó végzésével törvényes öröklés címén egymás közt egyenlő arányban alpereseknek, mint az örökhagyó gyermekeinek adta át.

Ezt követően 2010 évben vált ismertté az örökhagyó 2006. június 15-én kelt írásbeli magánvégrendelete, melyben halála esetére úgy rendelkezett, hogy a Magyarországon található minden ingó- és ingatlan vagyonát fia _____ lánya _____ és élettársa _____ egymás között egyenlő arányban (1/3-1/3-1/3) örököljék. A nevéen levő

ké [redacted] apartman közül No. 15. számút [redacted] egyedül, a No.6. számút pedig [redacted] és [redacted] egymás között egyenlő arányban örököljék.

A peres felek között az örökhagyó életében sem volt jó a kapcsolat, alperesek a felperes és az örökhagyó közti élettársi viszony fennálltát is vitatták. A felek között a hagyatékkal összefüggésben – az alábbiakban részletezett – több peres eljárás is folyamatban volt.

Az örökhagyó 2003. március 19-én [redacted] nyilvántartási számon [redacted] Ft személyi hitelt vett fel, 2013. március 20-i lejáratral. A hitel biztosítékeként – többek között – a [redacted] hrsz-ú ingatlanra jelzálogjogot, valamint 2008. március 20-ig érvényes vételi jogot jegyezték be a [redacted] finanszírozó pénzintézet javára. A hitel biztosítékeként jelzálogjog terhelte az örökhagyó fent leírt, székesfehérvári ingatlanát is. A kölcsönszerződés a bank által az adósra, mint biztosítottra megkötött kollektív hitelfedezeti kockázati életbiztosítást is tartalmazott, mely az adós halála, mint biztosítási esemény esetén maximum 1.000.000,- Ft-ig terjedő biztosítási összeg kifizetését írta elő a kedvezményezett bank részére.

A kölcsönszerződésből eredően 2006 augusztusban az örökhagyónak 7.549.003,- Ft tartozása állt fenn, melyet a [redacted] vel 2006. augusztus 29-én aláírt, 48.347,- svájci frank összegben felvett hitellel kívánt kiváltani, visszafizetni. A kölcsön 240 havi (20 év) futamidőre, 415,- svájci frank/hó összegű törlesztőrészletekkel jött létre, az örökhagyó 2006. szeptember 4-én váratlanul bekövetkezett halála miatt azonban a kölcsöntartozásra vonatkozó tartozáselismerő és egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat közjegyzői okiratba foglalása nem történt meg, így a hitel folyósítására nem került sor.

A 2003. évi kölcsönszerződésben foglalt életbiztosítási szerződés alapján a [redacted] 2007. április 2-án 1.000.000,- Ft biztosítási összeget utalt át a [redacted] részére, melyet a bank 2007. április 11-én a [redacted] számú hitel törlesztésére írt jóvá.

2007. október 30-án az örökhagyó e hitelből eredő tartozása 8.441.823,- Ft összegben állt fenn. I. r. alperes e napon nyilatkozatot tett előtörlesztési szándékára.

Ennek érdekében alperesek 2008. január 21-én a [redacted] kötött személyi hitelszerződéssel [redacted] 1.977,- svájci frank összegű személyi hitelt vettek fel, melynek biztosítékeként szintén a [redacted] yatéki lakásingatlanra alapítottak jelzálogjogot (és opciós jogot) a hitelező bank részére.

E hitelből 2008. január 29-én az örökhagyó által 2003-ban felvett hitelt teljes összegében visszafizették.

E hitelfelvételt megelőzően alperesek 2006. szeptember 20. – 2008. január 21. napja között az örökhagyó [redacted] számú hitelének törlesztésére 3.070.647,- Ft-os fizettek vissza.

Az általuk felvett kiváltó hitelre pedig 2008. március 10. napjától 2013. november 18. napjáig, a hitel teljes törlesztéséig [redacted] t fizettek vissza. Alperesek a [redacted] lakást 2013. november 15. napján 12.500.000,- Ft vételárért értékesítették, a hitelből ekkor fennálló 8.210.178,- Ft tartozás visszafizetése a vételárból történt meg.

Alperesek – így panaszos - 2011. szeptember 16-án kelt szerződéssel a [redacted] örökölt, 10.900.000,- Ft névértékű, 29,72 tulajdoni hányadot jelentő üzletrészüket nagyanyjuk [redacted] nak elajándékozták.

2.2. Felperesi perindítás és az elsőfokú eljárás

Felperes a 2016. augusztus 25. napján a Siófoki Járásbíróságon előterjesztett keresetében végrendeleti öröklési igény címén 24.500.000,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni alpereseket egyetemlegesen. Előadta, hogy az örökhagyó írásbeli magánvégrendelete alapján vagyona 1/3 részének – valamint egy [REDAKT] apartmannak – örökösévé vált, alperesek azonban a hagyatéki vagyontárgyak nagy részét elidegenítették, ezért felperes felé azok értékével elszámolni kötelesek.

Keresetét a [REDAKT] lakás ingatlanra, valamint az örökhagyó [REDAKT]-ben fennálló üzletrészére nézve terjesztette elő. A lakás ingatlan forgalmi értékét 14.000.000,- Ft-ban, az üzletrész piaci értékét – jogfenntartással – 100 – 150.000.000,- Ft-ban határozta meg azzal, hogy a magas pertárgyérték miatt csak egy részét kívánja e követelésének érvényesíteni.

Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 623. § (1) bekezdését, 636. §-át, 673. §-át, illetve a 98-99. §-ait jelölte meg.

A [REDAKT]-ben fennállt örökhagyói üzletrész értékére lefolytatott szakértői bizonyítást követően felperes keresetét módosította, illetve felemelte:

az alperesek által 2013 novemberben értékesített [REDAKT] lakás ingatlan forgalmi értékét 16.674.531,- Ft-ban jelölte meg, ennek 1/3-a, 5.558.177,- Ft és annak 2013. november 18-tól (a lakás értékesítésétől) számított törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni alpereseket. Keresetét a fenti üzletrész után járó, 2006-2017 között kifizetett osztalék arányos részére is kiterjesztette.

Indokolásként előadta, hogy az örökhagyó végrendelete alapján minden ingó- és ingatlanvagyonát a peres felek egyenlő (1/3-1/3-1/3) arányban örökölték.

Az ellenkérelemre reagálva vitatta e körben az alperesek által az örökhagyó hitelének kiváltására felvett hitel tőkeösszegének és költségeinek ráeső része beszámítását saját követelésébe. Álláspontja szerint alperesek csak a 2007. október 30-án 8.441.823,- Ft összegben fennálló, [REDAKT] ingatlanokat jelzálogjoggal terhelő örökhagyói hitel 1/3 összegének, azaz 2.813.941,- Ft beszámítására jogosultak felperessel szemben. Az általuk felvett kiváltó hitel felperes álláspontja szerint szükségtelen és gazdaságilag indokolatlan lépés volt alperesek részéről, így neki a hitellel kapcsolatban csak az örökhagyó bank felé fennállt – alperesek által nem vitásan megfizetett – tartozásának 1/3 részéért kell helytállnia.

Az örökhagyó [REDAKT]-ben fennállt üzletrésze vonatkozásában a könyvszakértői bizonyítással kimunkált üzletrész forgalmi értéke 1/3-ának megfizetésére kérte kötelezni alpereseket.

Reagálva az ellenkérelemre, vitatta, hogy az üzletrészre az örökhagyó végrendelete ne terjedt volna ki. PK.82. számú állásfoglalásra hivatkozva előadta, hogy a végrendelet helyes értelmezése szerint az örökhagyó valamennyi vagyonáról rendelkezett, e körben az ingó- és ingatlanvagyon megkülönböztetése a végrendeletben nem releváns, a szavak általánosan elfogadott jelentése, a mens testatoris és a favor testamenti elve alapján a végrendelet szövegezéséből egyértelműen a valamennyi vagyonelemre vonatkozó végintézkedés tűnik ki. Álláspontja szerint a végrendelet megalkotásával az örökhagyó a törvényes öröklés rendjének érvényesülését nem kívánta, teljes vagyonáról rendelkezett, ennek körébe pedig nyilvánvalóan a [REDAKT]-ben fennmaradt üzletrész is beletartozik. Ezért az üzletrész is olyan hagyatéki vagyonelem, ami végrendeleti öröklés alá esik.

Végül a keresetkiterjesztéssel érintett osztalékigényre nézve előadta, hogy a felperes a [REDAKT]-ben fennálló üzletrész végrendeleti örököse is, ezért tulajdonjogot szerzett volna

a kft-ben, ha alperesek az üzletrészt nem idegenítik el rosszhiszeműen. Ezért az üzletrész hasznára is jogosult lett volna, alperesek ezért tulajdoni igényként kötelesek a szakértő által vizsgált 2006-2017 években kifizetett osztalék felperesre eső hányadát részére megfizetni.

Mindezekre tekintettel keresetét felperes a síófoki lakás forgalmi értékének 1/3-a, a [REDACTED] [REDACTED] ben fennállt üzletrész forgalmi értékének 1/3-a, illetőleg a kifizetett osztalék 1/3-a vonatkozásában mindösszesen 30.294.361,- Ft és az egyes tőkeösszegek esedékességétől számított törvényes mértékű késedelmi kamatai összegében terjesztette elő.

Alperesek – így a panaszos - beszámítási kifogást terjesztettek elő a kereset általuk elismert összegszerűségével szemben, mely álláspontjuk szerint meghaladja a kereseti követelés összegét, így a teljes kereset elutasítása indokolt.

A [REDACTED] hrsz-ú lakás ingatlannal kapcsolatban előadták, hogy az örökhagyó halálakor azt svájci frank alapú deviza hitel terhelte, melyből eredő tartozás 2007. október 30-án 8.441.823,- Ft volt. Alperesek – főiskolásként – nem voltak képesek a havi 180.000,- Ft-os törlesztőrészeket fizetésére, ezért szintén svájci frank alapú, 6.000.000,- Ft összegű kiváltó hitellel szüntették meg az örökhagyó tartozását. A lakást a 2008-as hitelválság miatt rendkívüli mértékben megemelkedett törlesztőrészek miatt 2013. november 18-án eladni kényszerültek, ebből végtörlesztették az általuk felvett hitelt. Álláspontjuk szerint a hagyatéki aktív vagyón megmentéséhez volt szükség a hitel, mint negatív vagyonelem hagyatékba bekerülésére, így az osztja a hagyatéki tartozás jogi sorsát (39. sorszámú jegyzőkönyv). Ezért felperest – álláspontjával ellentétben – terhelik az örökhagyó hitelének kiváltásához felvett hitel tőkeösszege, illetve arányos költségei is. E hitel felvétele nélkül az örökhagyó hitelének felmondására, majd a lakás elárverezésére került volna sor, valamint az örökhagyó hitelének biztosítékaul szolgáló másik két ingatlan – köztük a felperes lakhatásául szolgáló ingatlan – árverezésére. A hitelt annak terhei miatt már az örökhagyó is ki akarta váltani, szerződést is kötött erre nézve, csak a közjegyző előtti aláírás maradt el hirtelen halála miatt. A hitelvisszafizetés tehát a felperes által lakott székesfehérvári ingatlan tehermentesítését is szolgálta, felperes nem hivatkozhat arra, hogy e két kölcsönszerződés költségei ne terhelnék őt. A lakás forgalmi értékét az adásvételi szerződés szerinti 12.500.000,- Ft-ban jelölték meg, álláspontjuk szerint felperes ennek 1/3-ára lenne jogosult. Ugyanakkor az örökhagyó, valamint saját hitelükre alperesek összesen 22.134.125,- Ft-ot fizettek vissza, felperes ennek 1/3-a, 7.374.708,- Ft költség viselésére köteles. Ezen követelésüket beszámítás útján kívánták érvényesíteni a keresettel szemben.

Az örökhagyó [REDACTED] kft-ben fennállt üzletrészával kapcsolatban előadták, hogy az nem tárgya a hagyatékknak, felperes végrendeleti öröklése arra nem terjed ki. **A végrendeletben ugyanis az örökhagyó ingó- és ingatlanvagyonáról rendelkezett, az üzletrész azonban sem nem ingó, sem nem ingatlan, hanem vagyoni értékű jog.** E körben hivatkoztak a végrendelet készítésekor hatályban volt, a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. tv. (rGt.) 133. § (1) bekezdésére, mely szerint a társaság bejegyzését követően a tagok jogait és a társaság vagyonából őket megillető hányadot az üzletrész testesíti meg. Ezért álláspontjuk szerint az üzletrész tekintetében a törvényes öröklés rendje érvényesül, felperesnek az üzletrészből, illetve annak ellenértéke nem jár, így követelése alaptalan. Álláspontjuk szerint a végrendelet szövegezése alapján az örökhagyó végrendelezési szándéka csakis ingó- és ingatlanvagyonára terjed ki, semmilyen más vagyonáról – így vagyoni értékű jogokról, ami az üzletrész is – nem kívánt rendelkezni. **A végrendelet felperes szerinti értelmezése egy olyan kiterjesztő értelmezés, amely nem az örökhagyó, hanem felperes akaratát tükrözi.** Hivatkoztak e körben arra is, hogy az örökhagyó diplomás, nyelveket beszélő, igen tapasztalt üzletember volt, aki céges ügyeihez kapcsolódó munkája során számos jogással, ügyvéddel dolgozott együtt, pontosan tisztában volt azzal, hogy mi az üzletrész.

Mindezekre tekintettel álláspontjuk szerint a végrendelet az örökhagyó [REDACTED] fennálló üzletész tulajdonára nem terjedt ki, felperes üzletész nem örökölt, így az azzal kapcsolatos elszámolási igénye alaptalan. Ebből következően vitatták felperes osztalékra vonatkozóan előterjesztett keresetfelemelését is.

Az osztalékkal kapcsolatban a per utolsó tárgyalásán alperesek elévülési kifogást terjesztettek elő: előadták, hogy az osztalékigény kötelmi jellegű igénynek minősül, a kereset benyújtásakor pedig az rPtk. szerinti elévülési idő letelt, ezért felperes osztalékigényét alperesekkel szemben bíróság előtt annak megalapozottsága esetén sem lenne jogosult érvényesíteni.

Ezen túlmenően alperesek – így a panaszos - további beszámítási kifogást terjesztettek elő a felek között korábban folyamatban volt perekben javukra megítélt tőkekövetelés és perkötségek vonatkozásában, az örökhagyó eltemetése kapcsán felmerült költségeik 1/3-a, és többlethasználati díj tekintetében, ezeket keresettel szemben beszámítani. Mivel így álláspontjuk szerint a 11.327.840,- Ft összeget is meghaladó követelésük meghaladja a felperessel szemben elismert tartozásukat, a kereset teljes elutasítása indokolt.

Felperes a többlethasználati díj, valamint a perkötség, illetve temetkezési költség címén fennálló tartozását elismerte, annak a kereseti követelésbe beszámítását nem ellenezte.

2.3. Az elsőfokú ítélet

Az elsőfokú bíróság szerint felperes keresete részben alapos, alperesek beszámítási kifogása szintén részben alapos, ezért kötelezte az alpereseket, - így a panaszost - hogy 30 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperes részére 19.507.206,- (Tizenkilencmillió-ötszázhetezer-kettőszázhat) Ft tőkét törvényes mértékű késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a bíróság a felperes keresetét elutasítja.

Ítéletének indoklása szerint:

A rPtk. 599. § (1) bekezdése szerint örökölni törvény vagy végintézkedés alapján lehet. A (2) bekezdés szerint amennyiben az örökhagyó után végintézkedés maradt, az öröklés rendjét ez határozza meg. Végintézkedés hiányában az öröklés rendjére a törvény az irányadó.

A végintézkedésen alapuló öröklés szabályai között a 623. § (1) bekezdés kimondja, hogy az örökhagyó halála esetén a vagyonáról vagy annak egy részéről végrendelettel rendelkezhet.

A 636. § (1) bekezdése szerint az örökhagyó végrendeletében egy vagy több örököszt nevezhet. A (2) bekezdés kimondja, hogy örökös az, akinek az örökhagyó az egész hagyatékát, illetőleg annak meghatározott hányadát juttatja.

A 673. § (1) bekezdés értelmében az öröklés az örökhagyó halálával nyílik meg. A (2) bekezdés szerint az örökös az öröklés megnyíltával a hagyatékot, illetve annak neki jutó részét vagy meghatározott tárgyát (örökség) – elfogadás vagy bármely más jogcselekmény nélkül – megszerzi.

[REDACTED] örökhagyó a 2006. június 15-én kelt írásbeli magánvégrendeletében a peres feleket a Magyarországon található minden ingó- és ingatlanvagyonára nézve egymás közt egyenlő, azaz 1/3-1/3-1/3 arányba tette örökösévé; a [REDACTED] db apartman tulajdonát illetően rendelkezett más megosztásban az öröklésről. Ezzel a felek végrendeleti juttatással örökös társakká váltak, így a felek jogviszonyát a végrendeletben rögzített öröklési rend határozza meg.

Az örökhagyó halála bekövetkeztével a felek a végrendelet alapján ipso iure a hagyatékek tulajdonosaivá váltak.

A bíróság az ellenkérelem alapján vizsgálta, hogy a felperes öröklése a végrendelet alapján az örökhagyó [REDACTED] ben fennálló üzletrésze is kiterjedt-e.

Álláspontja szerint a Kúria 1/2014. PJE határozata az V.1.a. pontja szerint az rPtk. alapján elbírálandó ügyekben alkalmazható PK.82. számú állásfoglalás szerint a végrendeleti öröklés esetében gyakran van jelentős szerepe a végrendelet értelmezésének. A végintézkedésből ugyanis nem mindig tűnik ki kétséget kizáróan az örökhagyó valóságos akarata, illetőleg az, hogy a végintézkedés minden vonatkozásban teljesen és helyesen juttatja e kifejezésre az örökhagyó szándékát. A végrendeletet mindig az akarati elv szem előtt tartásával, a favor testamenti elvének érvényre juttatásával kell értelmezni. Az örökhagyó szándékának helyes megállapításához nemcsak a végrendelet egyes intézkedéseit és nemcsak a végrendeletben használt egyes kifejezéseket magukban véve kell elemezni és magyarázni, hanem a végrendelet összes intézkedésének és egész tartalmának összefüggéseiben történő teljes feltárás alapján kell a végrendeletkező valódi végakarátát felderíteni.

Rögzítette az ítélet, miszerint perbeli végrendelet szövegezése alapján a bíróság – a felperesével egyező – álláspontja szerint [REDACTED] örökhagyó teljes vagyonáról kívánt végrendelkezni, a törvényes öröklés érvényesülését nem kívánta. A „minden ingó- és ingatlanvagyonomat” kifejezés a szó köznapri értelme szerint valamely személy teljes vagyonát, összes javait jelenti.

A PK.82. számú állásfoglalás szerint, az örökhagyó feltehető akaratának megfelelően értelmezve a végrendeletet, az örökhagyó teljes vagyonáról tett végintézkedést.

A bíróság álláspontja szerint köznapri értelemben, laikus személyek számára az üzletrész – mivel nem ingatlan és nem követelésben megtestesülő vagyonelem – ingó vagyonnak minősül. Amennyiben néhai [REDACTED] ezen vagyonelemre nézve el kívánt volna térni a peres felek (gyermekai és élettársa) általa meghatározott, egyenlő mértékű öröklésben részesítésétől, arról kellett volna külön rendelkeznie, nevesítve, hogy a [REDACTED] ben fennálló tulajdoni hányadára nézve mely személyeket és milyen arányú öröklésben részesít. A perben ugyanakkor nem merült fel adat arra nézve, hogy az örökhagyó a végintézkedés mellett vagy annak ellenére vagyona bármely részére vonatkozóan a törvényes öröklés rendjét kívánta volna érvényesíteni. Mindezekre tekintettel a bíróság álláspontja szerint felperes alperesekkel együtt az örökhagyó végrendeletben meghatározott általános örökösének minősül, öröklése az örökhagyó [REDACTED] ben fennállt üzletrésze is kiterjedt.

Az üzletrész osztalékával kapcsolatos felperesi igény körében a bíróság álláspontja szerint helytállóan hivatkozott felperes az rPtk. 99. §-ára, mely szerint a tulajdonos jogosult a dolgot használni és a dologból folyó hasznokat szedni, viseli a dologgal járó terheket és dologban beállt azt a kárt, amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni.

Mivel az örökhagyó halála pillanatában végrendeleti öröklés folytán az üzletrész 1/3 arányú tulajdonosává vált felperes, megillette (volna) az üzletrész, illetve a kft-ben fennállt tulajdoni minősége alapján az üzletrész haszna, azaz az osztalék (gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. tv. 132. § (1) bekezdés).

Ekörben a bíróság nem találta alaposnak az alperesek elévülési kifogását, mivel álláspontja szerint a rPtk. 324. § (1) bekezdése szerint a követelések 5 év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

A 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, mikor a követelés esedékessé vált. A (2) bekezdés értelmében, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül – egy éves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig 3 hónapon belül – a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg 3 hónapnál kevesebb van hátra.

A végrendelet alapján felperes a 29,72 tulajdoni hányadot képviselő üzletrész után fizetett osztalék 1/3-ára lett volna jogosult, tulajdonostársként a dolog – jelen esetben az üzletrész – hasznára, azaz az egyes években elért adózott eredményből arányos hányad, osztalék illette volna meg. A bíróság álláspontja szerint az egyes években a társaság által kifizetett osztaléokra vonatkozó igény elévülése a társasági határozatban meghatározott teljesítési időponttól megkezdődött.

Ugyanakkor felperes helytállóan hivatkozott az elévülés nyugvására e körben. A peradatok alapján [REDAKT] gazdasági könyvszakértő 2019. január 7-én kelt szakvéleményéből vált ismertté felperes – számára a [REDAKT]-ben 2006 – 2017. közötti években történt osztalék kifizetés ténye, mely szakvéleményt jogi képviselője útján 2019. január 17-én vett át. Az rPtk. 326. § (2) bekezdése alapján ezen időponttól számítva egy év állt felperes rendelkezésére ezen kötelmi igénye érvényesítésére. A siófoki Járásbíróságon 2019. február 12-én tartott tárgyaláson felperes keresetét az osztalékigényre, valamint annak 2018. január 1- től járó törvényes mértékű késedelmi kamataira is kiterjesztette, ekként megállapítható, hogy az osztalékra vonatkozó követelése nem évült el.

Ezért a bíróság a felperes osztalékigényét a módosított keresetben előterjesztett összeggel alaposnak találta.

A fent kifejtettek alapján a bíróság a felperes keresetét az örökhagyó [REDAKT]-ben fennálló üzletrésze értékének egyharmada címén 21.582.000,- Ft, az üzletrész osztaléka felperesre eső egyharmad hányada, azaz 3.154.184,- Ft, valamint a [REDAKT] akas értékének egyharmadaként 4.166.667,- Ft, mindösszesen 28.902.801,- Ft tőkeösszegben találta alaposnak.

Ugyanakkor a bíróság részben alaposnak találta alperesek beszámítási kifogását, melynek összegével a felperesnek járó fenti összeget mérsékelni kell az alábbiak szerint:

Az rPtk. 296. § (1) bekezdése szerint a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését – ha jogszabály kivételt nem tesz – a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozata tartozását beszámíthatja. A (2) bekezdés értelmében a beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek.

Alperesek ezért jogosultak a felperes követelésébe beszámítani a Székesfehérvári Törvényszék 2017. február 7. napján kelt jogerős ítéletével 2016. június 30. napjáig megállapított 2 x 696.568,- Ft, azaz 1.393.136,- Ft lejárt többlethasználati díj és az ezen ítéletben megállapított perköltség: 2 x 20.240,- Ft, azaz 40.480,- Ft igényüket. Jogosultak továbbá ezen ítélet alapján a 2016. július hó 1. napjától a jelen ítélet meghozataláig felmerült 52 havi többlethasználati díj, azaz fejenként 20.000,- Ft, összesen havi 40.000,- Ft tőkeösszeg beszámítására, mely 2.080.000,- Ft-ot tesz ki.

A felperes ezen összegek után köteles késedelmi kamatot fizetni.

Alperesek jogosultak továbbá a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.147/2012/10. számú, 2012. november 9. napján kelt másodfokú ítélete alapján az 580.000, Ft első-, másodfokú perköltség követelésük

beszámítására. Ezen tőkeösszeg után az rPtk. 301. § (1) bekezdése alapján 2012. február 25. napjától, a teljesítési határidő lejártától kezdődően jár a törvényes mértékű késedelmi kamat.

Az örökhagyó eltemetetésével kapcsolatos költségek egyharmad részének megtérítésére vonatkozó felperesi kötelezettséget a bíróság a felek egyező előadása alapján, valamint az alperesek által csatolt temetéssel kapcsolatos számlák alapján állapította meg az ezen jogcímen fennálló 79.036,- Ft alperesi követelést.

Ugyanakkor rögzítette a bíróság, hogy vitatta felperes a [REDACTED] lakás ingatlant terhelő hitellel kapcsolatos alperesi beszámítási kifogás összegét, valamint az alperesek által felvett, úgynevezett kiváltó hitel ésköltségei beszámításának jogalapját is.

[33] Az rPtk. 598. § szerint az ember halálával hagyatéka, mint egész száll át az örökösre(öröklés). Az öröklés egyetemes jogutódlás, a hagyatékban levő követelések és tartozások együttesen szállnak át az örökösre a halál bekövetkezésekor.

A peres felek az örökhagyó halálakor a perbeli lakásingatlannal az ahhoz kapcsolódó hiteltartozást, mint negatív vagyonelemet (hagyatéki tartozást) is megörökölték.

Alperesek banki forgalmi kimutatásokkal igazolták (Siófoki Járásbíróság P.20.630/2016/13., P.20.119/2018/12.) az örökhagyó hitelének törlesztésére, majd azt követően az annak érdekében felvett saját hitelük törlesztésére fordított kiadásait.

A bíróság e körben nem fogadta el felperes azon álláspontját, hogy kizárólag az örökhagyó hitelének 2007. október 30. napján fennállt összege egyharmada viselésére köteles. A bíróság nyomatékosan vette figyelembe, hogy a kiváltó hitel felvételének időpontjában (2008. január 21.) az örökhagyó végrendelete még nem volt ismert, alperesek részére a [REDACTED] lakás tulajdonjogát a közjegyző törvényes öröklés címén korábban átadta, így alpereseknek nem kellett azzal számolnia, hogy a hitelfelvétel megalapozottságát később harmadik érdekelt személy megkérdőjelezheti. Ezen túlmenően 2008. év januárban még az az év őszén kezdődő, és két-három évvel később begyűrűzött devizahitel válsággal sem számolhattak alperesek, ezért a bíróság álláspontja szerint felróhatóság nem terheli őket a hitel megnövekedett költségeivel kapcsolatban. Későbbi időpontban, 2010-ben vált ismertté az örökhagyó végrendelete, mely alapján a felperes a lakásingatlanra nézve is végrendeleti úton örököstársa lett alpereseknek, ezért a bíróság álláspontja szerint az alperesek által a hagyatéki tartozások rendezése érdekében eszközölt cselekmények jogszerűségét vagy indokoltságát nem vitathatja.

A felek az örökléssel – a perbeli ingatlanon is – tulajdonostársak lettek, jogviszonyukra ekként a közös tulajdon rPtk. 140-142. §-ában foglaltak irányadóak. Felperes ezért tulajdoni hányadának megfelelő arányban köteles viselni a [REDACTED] lakásingatlan tehermentesítésével kapcsolatos – a kiváltó hitellel is felmerült – költségeket.

A bíróság összecszerűségében a beszámítási kifogást részben találta alaposnak: a [REDACTED] kimutatása szerint alperesek a két hitelre összesen 15.668.978,- Ft-ot fizettek vissza. Ezen összegben ugyanis – alperesek álláspontjától eltérően – nem lehet figyelembe venni az örökhagyó életbiztosításából eredően a [REDACTED] által 2007. április 2. napján átutalt 1.000.000,- Ft életbiztosítási összeget, illetve a 6.000.000,- Ft kiváltó hitel tőkeösszegét, hiszen az egyik sem alperesek saját vagyonából történt teljesítése volt.

Rögzítette az ítélet azt is, miszerint a kiváltó hitellel kapcsolatban alperesek azon 12.598.331,- Ft arányos beszámítására jogosultak, melyet a banktól felvett, a bank által az örökhagyó hitelének törlesztésére átutalt hitel alapján visszafizettek. Mivel összesen az örökhagyó, valamint saját hitelükre alperesek 15.668.978,- Ft-ot fizettek vissza, felperes ennek egyharmada, 5.222.993, Ft és annak 2013. november hó 18. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatai erejéig köteles e költségek viselésére.

Mindezekre tekintettel a bíróság az alperesek beszámítási kifogását 9.395.645, Ft tőkeösszegben találta alaposnak, a fent részletezett esedékességi időpontoktól számított késedelmi kamatokkal.

A felperes 28.902.851,- Ft tőkeösszegben alapos követeléséből alperesek a fenti 9.395.645,- Ft erejéig alapos beszámítási kifogását beszámítva alperesek 19.507.206,- Ft tőkeösszeg megfizetésére kötelesek.

2.4. A panaszos alperes fellebbezése

Alperesek fellebbezésükben kérték az Ítéletábrlát, hogy a támadott ítéletet szíveskedjék megváltoztatni oly módon, hogy felperes keresetét teljeskörűen elutasítja, avagy másodlagosan azt helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa újabb tárgyalás tartására, és újabb határozat meghozatalára.

A fellebbezés indokaként alperesek -így a panaszos – az alábbiakat adták elő:

2.4.1. A végrendelet értelmezése a [REDACTED] -ben fennálló üzletrész tekintetében.

Teljeséggel téves azon, az ítélet alapjául szolgáló jogi álláspont, mely szerint a végrendelet azon fordulatát, hogy az örökhagyó „minden ingó-és ingatlan vagyónáról” rendelkezett, úgy kell érteni a favor testamenti és az ennek értelmezése tárgyában született Kúria 1/2014. PJE határozat szerint, **hogy abba az üzletrész is bele kell érteni**, mivel a szavak hétköznapi értelme szerint ez a nyelvi formula a végrendelkező teljes vagyonát jelenti.

Az elsőbírói értelmezés ugyanis jelen ügyben nem a végrendelkező akaratát tükrözi, hanem annak olyan bírói átértelmezése és kiterjesztése, amely sokkal inkább jogalkotásnak, mintsem jogértelmezésnek minősül, hiszen az üzletrészt, amely a polgári jog szerint tulajdonosának vagyoni értékű jogait testesíti meg, besorolja az ingó vagyon fogalmába – amely alapjaiban sérti a jogbiztonságnak a jogállamiság alkotmányos alapelvéből eredő elvét.

Amennyiben ugyanis az elsőbírói jogértelmezés helytálló lenne, úgy bármely korlát nélkül be lehetne sorolni az ingó vagyon fogalmába a készpénzt is – holott az sem ingó, hanem helyettesíthető értékmérő eszköz -, a követelést, a biztosítási szolgáltatás alapján járó összeget stb..., ami teljes jogbizonytalanságot eredményezne.

Azon jogi álláspontom alátámasztására, miszerint az üzletrész sem nem ingó, sem nem ingatlan vagyon, felhívom a végrendelet készítésekor hatályban volt jogszabályi helyet, amely a Gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény 133. § (1) bekezdése. E szerint:

„A társaság bejegyzését követően a tagok jogait és a társaság vagyonából őket megillető hányadot az üzletrész testesíti meg.”

3.1.2. Egyebekben teljességgel téves azon érvelés is, hogy a hétköznapi szóhasználatban az ingó fogalmába – mivel a józan ész szabályai szerint az üzletrészt senki nem azonosítja be ingatlanként – beleértendő az üzletrész is.

Az átlagos ismeretekkel rendelkező, nem jogvégzett állampolgár is tisztában van ugyanis azzal, hogy az ingó dolog egy fizikailag megtestesült, kézzelfogható tárgy. (Ami nem mellékesen fizikailag mozgatható megsemmisülése vagy jelentős állagsérelme nélkül.) Hát, ennek tükrében azért elég egyértelmű, hogy senki sem gondolja azt, hogy fogott már a kezében üzletrészt, amit aztán jól arrébb is vitt!

Magyarország Alaptörvénye 28. cikke szerint:

„A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabály céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indoklást kell figyelembe venni. Az alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

A Ptk.-nak azonban nem célja, hogy a bíróságok a jelen ügyben teljességgel pontosan megfogalmazott végrendeletben tisztázott akarattól eltérően értelmezzék az örökhagyó akarát, mivel a polgári jog – még az öröklési jog területén is – a szabad ügyleti és végakarat elvére épül, a favor testamenti elve csak nem pontosan megfogalmazott és így nem tisztázott végakarat esetén kerülhet szóba!!!

Főképpen nem lehet helyes ezen értelmezés jelen konkrét ügyben, [REDACTED] örökhagyó esetében, aki az üzletrész fogalmával pontosan tisztában volt, diplomás üzletember volt szerteágazó üzleti tevékenységgel, aki ezen tevékenységét korlátozott felelősségű társaságokban valósította meg, és abban számára szakképzett társasági jogászok, ügyvédek segítettek. Ezzel együtt ki kívánom emelni, hogy ne vitassuk el egy ilyen kvalitású és tapasztalatokkal rendelkező embertől, hogy amennyiben minden vagyonáról kíván végrendelkezni, akkor nem terjed odáig a belátási képessége, hogy a leges-legegyszerűbb megoldást választva a „minden vagyonom” fordulatot használja, bármely további részletezés nélkül. Az örökhagyó azonban szándékosan tett distinkciót, és mellőzte a felperest az üzletrész tekintetében.

Álláspontom szerint mindennek tükrében az örökhagyó valóságos akarata a végrendeletből egyértelműen kitűnik, abból egyértelműen kiderül, hogy az örökhagyó csakis ingó és ingatlan vagyonáról rendelkezik, semmilyen más vagyonáról - így vagyoni értékű jogokról, amilyen az üzletrész is – nem.

Az elsőfokú bíróság értelmezése azonban kiterjesztő értelmezés, amely nem az örökhagyó, hanem felperes akarát tükrözi, hiszen a végrendeletet csakis kétség esetén kell úgy értelmezni, hogy az örökhagyó feltehető akarata érvényesüljön. A jelen jogvitához alapul szolgáló végrendelet szövegezése azonban a legkisebb kétséget sem hagyja maga után, egyértelműen ingó és ingatlan vagyonról rendelkezik, nem az örökhagyó valamennyi vagyonáról, a minden szó ugyanis az ingó és ingatlan vagyon szavak előtt szerepel, így a legegyszerűbb nyelvtani értelmezés szerint nem terjeszthető ki minden más vagyontárgyra – épp ez lenne az örökhagyó valós akarátának a semmibe vétele.

Felperesi állásponttól eltérően tehát az ingó és ingatlan vagyon fordulat használatának egyértelmű, félreérthetetlen, kétséget kizáró és alapvető jelentősége van, és azon nem lehet

kiterjesztő módon a teljes vagyont érteni – a néhai ugyanis nem használt „nem helyes” jogi kifejezéseket végrendeletében, amelyeket értelmezni kellene, hanem teljesen pontos jogi fogalmakat használt, amelyek jelentéstartalmával diplomás, tapasztalt üzletemberként teljes mértékben tisztában volt.

Ennek okán az ügyben az üzletrész tekintetében a törvényes öröklés rendje érvényesül, felperesnek az üzletrészből rész, illetve annak ellenértéke nem jár, így követelése e téren alaptalan, csakúgy mint az álláspontját osztó elsőfokú ítélet.

Ennek értelmében teljességgel téves azon elsőbírói érvelés, mely szerint „Amennyiben [redacted] ezen vagyonelemre nézve el kívánt térni alperes felek (gyermekai és élettársa) általa meghatározott, egyenlő mértékű öröklésben részesítésétől, arról kellett volna külön rendelkeznie nevesítve, hogy a [redacted]-ben fennálló tulajdoni hányadára nézve mely személyeket és milyen arányú öröklésben részesíti.” (26 pont)

Álláspontom szerint ezen értelmezés az öröklési jog alapintézményeinek teljes félreértelmezéséről árulkodik, huszáros hasonlattal akár azt is mondhatnám, hogy fordítva ülünk a lovon.

Az öröklési jog alapiskolájához tartozik ugyanis az, hogy **végrendelet hiányában a törvényes öröklés rendje érvényesül – és ez az irányadó abban az esetben is, ha a végrendelet csak a hagyaték egy részére vonatkozik –, ebben az esetben ugyanis a végrendeletből kihagyott vagyontárgyakra az örökhagyó bármilyen további rendelkezése nélkül a törvényes öröklés rendje érvényesül**, hiszen a végrendeletben nem szereplő vagyronról az örökhagyó nem rendelkezett.

Ezt fordította meg azonban a tisztelt elsőfokú bíróság és a peres feleket mintegy egyenrangú örökösöknek vette, mintha mindannyian törvényes örökösök lennének - és az örökhagyónak a köztük kívánt különbségtétel miatt kellene egyes vagyontárgyakról - így az üzletrésztől - külön rendelkeznie a végrendeletben, ha szándéka szerint azt nem kívánja a törvényes öröklés rendje alatt hagyni. Ez azonban, ahogyan kiemelttem, a végrendeleti és törvényes öröklés rendjének és egymáshoz való viszonyának a teljes félreértésén alapuló, jogellenes álláspont.

2.5. A jogerős másodfokú ítélet

2.5.1. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – részben megváltoztatta, és az alpereseket egyetemlegesen terhelő marasztalás összegét 21.117.875 (huszonegymillió-egyszáztizenhétezer-nyolcszázhetvenöt) forintba és az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatára felemelte. Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és rögzítette, miszerint a felperes fellebbezése alapos, az alperesek fellebbezése kisebb részében alapos.

2.5.2. Indoklásában rögzítette, miszerint a másodfokú bíróságnak mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan jutott-e arra a következtetésre, miszerint a végrendeletnek azt a fordulatát, hogy az örökhagyó a Magyarországon található minden ingó és ingatlan vagyonáról rendelkezett, úgy kell-e érteni, hogy abba a [redacted] üzletrésze is beletartozik.

Az elsőfokú bíróság által is idézett jogszabályok alapján rögzítette, miszerint abban a kérdésben, hogy az örökhagyó az egész vagyonáról vagy annak csupán meghatározott részéről

kívánt-e rendelkezni, kétség esetén a végrendelet értelmezése útján kell állást foglalni. Az ítélkezési gyakorlat szerint a végrendeletet mindig az akarati elv szem előtt tartásával, a favor testamenti elvének érvényre juttatásával kell értelmezni úgy, hogy az örökhagyó akarata a legmesszemenőbben érvényre jusson.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a „minden ingó és ingatlan vagyonom” kifejezés e szavak általános, köznapi értelme szerint valamely személy teljes vagyonát jelenti.

Az e körben levont következtetéseit minden vonatkozásban elfogadva a másodfokú bíróság is azt állapította meg, hogy az örökhagyó végrendeletében teljes vagyonáról rendelkezett, a törvényes öröklés érvényesülését egyetlen vagyonrész tekintetében sem kívánta. Ehhez nem volt szükséges, hogy az örökhagyó vagyontárgyait kifejezetten megjelölje, azokat maradéktalanul felsorolja. **Ahogy az ítélkezési gyakorlat egységes abban, hogy a pénzt, takarékbetétkönyvet, átutalási betétszámlán elhelyezett összeget ingó dolognak kell tekinteni** (BH1988.99. számú és BH2013.67. számú döntések), **úgy a másodfokú bíróság álláspontja szerint ebbe a körbe az üzletrész, mint a tagsági jogokat és kötelezettségeket magában foglaló, a társasági vagyomból a tagot megillető hányadot kifejező vagyoni értékű jog is besorolandó, kifejezett – ellenkező tartalmú – rendelkezés hiányában ezért úgy kellett tekinteni, hogy a „minden ingó vagyon” megjelölés az örökhagyó vagyonának jelentős részét kitevő üzletrészt is magában foglalta.** Rögzítette továbbá, miszerint összességében a perben olyan adat nem merült fel, amely arra utalna, hogy az örökhagyó végrendeletében az örökösnevezés mellett nem a teljes vagyonáról kívánt volna rendelkezni.

2.5.3. Az osztalékfizetés és az alperesek – így a panaszos - által felvett hitelkiváltó hitel körében az indoklás az alábbiakat tartalmazza:

Az 1959. évi IV. törvény 598.§-a szerinti örökség megszerzésével – bármi is annak a tárgya – az örökös, mint egyetemes jogutód megszerzi az azzal összefüggő jogokat, de őt terhelik azazzal fűződő kötelezettségek is. Az örököst tehát mint a megszerzett örökséghez tartozó vagyontárgyak tulajdonosát az örökhagyó halála időpontjától kezdődően megilleti e vagyontárgyak birtoklásának joga (1959. évi IV. törvény 98.§), azok használatának és azazokból folyó hasznok szedésének joga (99.§), úgyszintén az azokkal való rendelkezés joga is (112.§), és e jogosultságokra vonatkozó igényét öröklési per útján érvényesítheti. Az örökös tehát nem csak akkor érvényesít öröklési igényt, amikor örökösi minőségének elismerése iránt indít pert, hanem akkor is, amikor az örökség birtokba adása vagy a hasznok kiadása iránt perel. Az öröklési igény körébe tartoznak ugyanis mindazok az igények, amelyek örökösi vagy öröklési jogcímen alapuló más jogutódi minőségből eredő jogok érvényesítését célozzák, és az öröklési igény az ún. álörökössel szemben áll fenn. Álörökösnek pedig az tekinthető, aki a hagyatékot vagy annak egy részét – öröklési jogcímenre hivatkozva – birtokában tartja anélkül, hogy erre érvényes öröklési jogcíme volna (Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.21.284/2001.). Az örökös és az álörökös egymás közötti viszonyában az 1959. évi IV. törvény 193-195.§-ának a jogalap nélküli birtoklásra, illetve, ha a hagyaték már nincs az álörökös birtokában, az 1959. évi IV. törvény 361.§-ának a jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó szabályai érvényesülnek.

A jogalap nélküli gazdagodás megállapításának feltétele, hogy a gazdagodó kimutathatóan vagyoni előnyhöz jusson, a vagyoni előnyt más rovására szerezze (vagyis valakinél vagyonsökkenés következzen be), és a gazdagodás jogalap nélkül történjen. Ennek figyelembevételével kellett döntenie a fellebbezés tárgyává tett osztalék elszámolásáról, illetőleg az örökhagyót a halálakor terhelő hitel kérdéséről.

A felperes annak az osztaléknak a megtérítését igényelheti az alperesektől, amellyel az alperesek az ő rovására gazdagodtak, ez pedig nyilvánvalóan az osztalék nettó értéke, ahogy arra az alperesek fellebbezésükben megalapozottan utaltak. Ez a fellebbezési hivatkozás a felperes álláspontjával szemben nem ütközött az 1952. évi III. törvény 235.§ (1) bekezdésébe, mert a törvény kógens rendelkezése sem új ténynek, sem új bizonyítéknak nem minősíthető, arra a bíróságnak a fél hivatkozása nélkül is figyelemmel kell lennie a döntése meghozatalakor, az alperesek jogalap nélküli gazdagodása mértékének meghatározása során.

Az indoklás szerint a felperes fellebbezésében alappal kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az alperesek beszámítási kifogásának teljesítésével az örökhatározó 8.441.823 forint összegű kölcsöntartozásának 1/3 részét, 2.813.941 forintot meghaladó, összesen 5.222.993 forint alperesi követelést számított be a kereseti követelésével szemben arra hivatkozva, hogy az alperesek által az örökhatározó kölcsöntartozásának előtörlesztésére, kiváltására felvett kölcsön visszafizetésére fordított teljes összeg 1/3 részét köteles megtéríteni.

Rögzítette az ítélet, miszerint az 1959. évi IV. törvény 361.§ (1) bekezdése szerinti jogalap nélküli gazdagodás folytán az előny visszatérítése nem represszív jellegű, gazdagodás címen mindig a tényleges gazdagodást kell megtéríteni, és nem a másik fél által elszenvedett kárt. A gazdagodó vagyoni előnye nem szükségszerűen esik egybe a másik fél által elszenvedett vagyoni hátránnyal. Azt, hogy miként kell megállapítani azt a vagyoni előnyt, amiben a fél gazdagodása áll, mindig az adott tényállás mellett kell megítélni. A taxatív felsorolhatatlan fajtájú és olykor nehéz besorolású gazdagodás elsődleges ismérve, hogy vagyoni természetű, ezen túlmenően a gazdagodás már bármiféle vagyoni előny – így akár vagyoni aktívum megszerzése, akár passzívumoktól való mentesülés is lehet. Ennek megfelelően munkálta ki a bírói gyakorlat a vagyoni előny fogalmának tágabb értelmezését, amely szerint az realizálódhat kiadás megtakarításában, kötelezettségtől vagy teherrel való szabadulásban is.

A nem vitatott tényállás szerint az alperesek az örökhatározó kölcsöntartozását hagyatéki teherként maguk egyenlítették ki, ezzel örökösársukat, a felperest mentesítették a tartozás reá eső 1/3 részének visszafizetése alól. Az örökhatározó banki kölcsöntartozásából eredő tényleges hagyatéki teher az életbiztosítási összeg elszámolására figyelemmel a felek egyező előadása és a pénzügyi igazolása szerint 8.441.823 forint volt, ennek megfizetésével a felperes 2.813.941 forint kötelezettségtől mentesült, ez az az összeg, amivel az alperesek rovására gazdagodott. A perbeli tényállásban mutatkozó speciális tényállási elem az, hogy az alperesek a felperes örökös jogállásáról nem tudva maguk fizették vissza az örökhatározó kölcsöntartozását olyan deviza alapú kölcsönt felvéve, amelynek nem csak jelentős hiteldíját kellett viselniük, hanem az árfolyamkockázat folytán további jelentős fizetési kötelezettséget kellett teljesíteniük. Ez azonban a felperes rovására bekövetkezett jogalap nélküli gazdagodását nem növelte, őt további költségektől, kiadásoktól nem mentesítette. Ezért nem volt jelentősége annak, hogy az alperesek a kiváltó kölcsön felvételekor nem számolhattak a később bekövetkezett devizahitel válsággal, illetve azzal sem, hogy a kölcsön igénybevétele megalapozottságát utóbb valaki megkérdőjelezheti.

2.6. A panaszos alperes felülvizsgálati kérelme

Panaszos alperes a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához, melyben kérte hogy a támadott jogerős ítéletet - Kaposvári Törvényszék 13.P.20.250/2019/40. szám alatt meghozott elsőfokú ítéletére is kiterjedően - egészében helyezték hatályon kívül, és a

jogszabályoknak megfelelő ítéletethozzanak, oly módon, hogy annak keretében felperes kereseti kérelmét teljeskörűen elutasítja.

Másodlagosan kérte, hogy a Kúria a támadott jogerős ítéletet, valamint az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezni, és az ügyben eljáró elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítani szíveskedjék.

Indoklásában az alábbiakat adta elő:

Teljeséggel téves azon, az első és másodfokú ítélet alapjául szolgáló jogi álláspont, mely szerint a végrendelet azon fordulatát, hogy az örökhagyó „minden ingó-és ingatlan vagyonáról” rendelkezett, úgy kell érteni a favor testamenti és az ennek értelmezése tárgyában született Kúria 1/2014. PJE határozat szerint, hogy abba az üzletrész is bele kell érteni, mivel a szavak hétköznapi értelme szerint ez a nyelvi formula a végrendelező teljes vagyonát jelenti.

Ezen bírói értelmezés ugyanis jelen ügyben nem a végrendelező akaratát tükrözi, hanem annak olyan bírói átértelmezése és kiterjesztése, amely sokkal inkább jogalkotásnak, mintsem jogértelmezésnek minősül, hiszen az üzletrészt, amely a polgári jog szerint tulajdonosának vagyoni értékű jogait testesíti meg, besorolja az ingó vagyon fogalmába – amely alapjaiban sérti a jogbiztonságnak a jogállamiság alkotmányos alapelvéből eredő elvét.

Előadta, miszerint amennyiben ugyanis ezen bírói jogértelmezés helytálló lenne, úgy bármely korlát nélkül be lehetne sorolni az ingó vagyon fogalmába a készpénzt is – holott az sem ingó, hanem helyettesíthető értékmérő eszköz -, a követelést, a biztosítási szolgáltatás alapján járó összeget stb..., ami teljes jogbizonytalanságot eredményezne.

Azon jogi álláspont alátámasztására, miszerint az üzletrész sem nem ingó, sem nem ingatlan vagyon, felhívta a végrendelet készítésekor hatályban volt jogszabályi helyet, amely a Gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény 133. § (1) bekezdése. E szerint:

„A társaság bejegyzését követően a tagok jogait és a társaság vagyonából őket megillető hányadot az üzletrész testesíti meg.”

Előadta továbbá , hogy teljeséggel téves azon érvelés is, hogy a hétköznapi szóhasználatban az ingó fogalmába – mivel a józan ész szabályai szerint az üzletrészt senki nem azonosítja be ingatlanként – beleértendő az üzletrész is.

Az átlagos ismeretekkel rendelkező, nem jogvégzett állampolgár is tisztában van ugyanis azzal, hogy az ingó dolog egy fizikailag megtestesült, kézzelfogható tárgy. (Ami nem mellékesen fizikailag mozgatható megsemmisülése vagy jelentős állagsérelme nélkül.) Hát, ennek tükrében azért elég egyértelmű, hogy senki sem gondolja azt, hogy fogott már a kezében üzletrészt, amit aztán jól arrébb is vitt!

Kifejtette továbbá , hogy a Ptk.-nak nem célja, hogy a bíróságok a jelen ügyben teljességgel pontosan megfogalmazott végrendeletben tisztázott akarattól eltérően értelmezzék az örökhagyó akaratát, mivel a polgári jog – még az öröklési jog területén is – a szabad ügyleti és végakarat elvére épül, a favor testamenti elve csak nem pontosan megfogalmazott és így nem tisztázott végakarat esetén kerülhet szóba!!!

Hivatkozott panaszos ismételten arra, hogy főképpen nem lehet helyes ezen értelmezés jelen konkrét ügyben. [REDACTED] örökhagyó esetében, aki az üzletrész fogalmával pontosan

tisztában volt, diplomás üzletember volt szerteágazó üzleti tevékenységgel, aki ezen tevékenységét korlátozott felelősségű társaságokban valósította meg, és abban számára szakképzett társasági jogászok, ügyvédek segédkeztek. Ezzel együtt kiemelte, hogy ne vitassuk el egy ilyen minőségű és tapasztalatokkal rendelkező embertől, hogy amennyiben minden vagyonáról kíván végrendelkezni, akkor nem terjed odáig a belátási képessége, hogy a legegyszerűbb megoldást választva a „minden vagyonom” fordulatot használja, bármely további részletezés nélkül. Az örökhagyó azonban szándékosan tett distinkciót, és mellőzte a felperest az üzletrész tekintetében.

3.1.4. Álláspontja szerint mindennek tükrében az örökhagyó valószínű akarata a végrendeletből egyértelműen kitűnik, abból egyértelműen kiderül, hogy az örökhagyó csakis ingó és ingatlan vagyonáról rendelkezik, semmilyen más vagyonáról - így vagyoni értékű jogokról, amilyen az üzletrész is - nem.

Az elsőfokú- és másodfokú bíróság értelmezése azonban kiterjesztő értelmezés, amely nem az örökhagyó, hanem felperes akaratát tükrözi, hiszen a végrendeletet csakis kétség esetén kell úgy értelmezni, hogy az örökhagyó feltehető akarata érvényesüljön. A jelen jogvitához alapul szolgáló végrendelet szövegezése azonban a legkisebb kétséget sem hagyja maga után, egyértelműen ingó és ingatlan vagyonról rendelkezik, nem az örökhagyó valamennyi vagyonáról, a minden szó ugyanis az ingó és ingatlan vagyon szavak előtt szerepel, így a legegyszerűbb nyelvtani értelmezés szerint nem terjeszthető ki minden más vagyontárgyra – épp ez lenne az örökhagyó valószínű akaratának a semmibe vétele.

Felperesi állásponttól eltérően tehát az ingó és ingatlan vagyon fordulat használatának egyértelmű, félreérthetetlen, kétséget kizáró és alapvető jelentősége van, és azon nem lehet kiterjesztő módon a teljes vagyont érteni – a néhai ugyanis nem használt „nem helyes” jogi kifejezéseket végrendeletében, amelyeket értelmezni kellene, hanem teljesen pontos jogi fogalmakat használt, amelyek jelentéstartalmával diplomás, tapasztalt üzletemberként teljes mértékben tisztában volt.

Ennek okán jelen ügyben az üzletrész tekintetében a törvényes öröklés rendje érvényesül, felperesnek az üzletrészből rész, illetve annak ellenértéke nem jár, így követelése e téren alaptalan, csakúgy mint az álláspontját osztó elsőfokú ítélet.

Kifejtette panaszos továbbá azt is, hogy ennek értelmében teljességgel téves azon elsőbírói érvelés, mely szerint „Amennyiben [redacted] ezen vagyonelemre nézve el kívánt térni alperes felek (gyermekai és élettársa) általa meghatározott, egyenlő mértékű öröklésben részesítésétől, arról kellett volna külön rendelkeznie nevesítve, hogy a [redacted] en fennálló tulajdoni hányadára nézve mely személyeket és milyen arányú öröklésben részesíti.” (26 pont)

A panaszosi álláspont szerint ezen értelmezés az öröklési jog alapintézményeinek teljes félreértelmezéséről árulkodik, huszáros hasonlattal akár azt is mondhatnám, hogy fordítva ülünk a lovon.

Az öröklési jog alapiskolájához tartozik ugyanis az, hogy végrendelet hiányában a törvényes öröklés rendje érvényesül – és ez az irányadó abban az esetben is, ha a végrendelet csak a hagyatéka egy részére vonatkozik –, ebben az esetben ugyanis a végrendeletből kihagyott vagyontárgyakra az örökhagyó bármilyen további rendelkezése nélkül a törvényes öröklés rendje érvényesül, hiszen a végrendeletben nem szereplő vagyonról az örökhagyó nem rendelkezett.

Ezt fordította meg azonban az első- és másodfokú bíróság is, és a peres feleket mintegy egyenrangú örökösöknek vette, mintha mindannyian törvényes örökösök lennének - és az örökhagyónak a köztük kívánt különbségtétel miatt kellene egyes vagyontárgyakról - így az üzletrésről - külön rendelkeznie a végrendeletben, ha szándéka szerint azt nem kívánja a törvényes öröklés rendje alatt hagyni. Ez azonban, ahogyan kiemeltem, a végrendeleti és törvényes öröklés rendjének és egymáshoz való viszonyának a teljes félreértésén alapuló, jogellenes álláspont.

Ennek tükrében telességgel megalapozatlan, jogszabálysértő az ítélet azon érvelése, mely szerint: „*a perben olyan adat nem merült fel, amely arra utalna, hogy az örökhagyó végrendeletében az örökösnevezés mellett nem a teljes vagyonáról kívánt volna rendelkezni.*” – **a józan ész szabályai szerint ugyanis a végrendelkezőnek nem arról kell végrendelkeznie, hogy miről nem akar végrendelkezni, hanem arról, amiről akar; melynek tükrében nem arra kell a perben adatnak felmerülnie, hogy a [REDACTED] üzletréséről nem akart az örökhagyó a végrendeletben rendelkezni, hanem arra vonatkozóan, hogy akart, vagyis a végrendeletből nem következik más, minthogy a nevezett örökösök részesedése a hagyatékot nem merítette ki, a többlet tekintetében – az üzletrész – a rPtk. 637. § (1) alapján törvényes öröklésnek van helye!**

Ugyancsak téves a támadott másodfokú ítélet azon érvelése, mely szerint az örökhagyó banki kölcsöntartozásából eredő tényleges hagyatéki teher az életbiztosítási összeg elszámolására figyelemmel a felek egyező előadása és a pénzügyi igazolása szerint 8.441.823.- forint volt, ezért ennek alperesek által történt megfizetésével a felperes csupán 2.813.941.- forint kötelezettségtől – és nem az elsőfokú ítéletben megjelölt – az alperesek által ténylegesen megfizetett 15.668.978,-Ft egyharmada, azaz 5.222.993.-Ft - teher alól mentesült, ez az az összeg, amivel az alperesek rovására gazdagodott.

Az örökhagyó tartozása valóban a jelölt összeg volt halála időpontjában, azonban a végrendelet okán a peres felek tulajdonostársa lettek azon ingatlan tekintetében, amelyre az örökhagyó a hitelt felvette.

Az rPtk. 598. § alapján az ember halálával hagyatéka, mint egész száll át az örökösre, és mivel az öröklés egyetemes jogutódlás, így a hagyatékban lévő követelések és tartozások együttesen szállnak át az örökösre.

A támadott ítélet azonban nem vette figyelembe azon, a perben nem vitatott tény, mely szerint az örökhagyó már maga is kiváltó hitel felvételére irányuló kölcsönszerződést írt alá 2006. augusztus 29. napján a [REDACTED] vel 48.347.-CHF összegre vonatkozóan, a hitel folyósítását az örökhagyó halála akadályozta meg.

Alperesek a hitelkiváltás érdekében ettől kevesebb, 41.977 CHF összegű hitelkiváltó kölcsönt vettek fel a [REDACTED] -tól.

Ennek következtében tehát felperes nem csak 2.813.941.- Ft hagyatéki teher megfizetése alól mentesül az alperesek általi hitelkiváltó kölcsön felvételével, hiszen a folyósítás esetén a hagyatéki teher magasabb lett volna, mint az alperesek által felvett hitelösszeg, és ez a hagyaték tárgyát képező ingatlant, így a felperes 1/3 arányú tulajdoni hányadát is terhelte volna.

Az örökhagyó számára történő folyósítás hiányában ugyan az aláírt szerződése alapján folyósítandó kölcsön még nem tartozott az örökhagyó negatív vagyonelemei körébe, de a

halál pillanatában már örökösnek számító felperes az alperesek tulajdonostársának minősült a hagyatékba tartozó, hitellel terhelt ingatlan tekintetében, az alperesi hitelkiváltó kölcsön tehát őt, mint tulajdonostársat is mentesítette a tulajdonostársként őt is terhelő kölcsöntartozás alól, alperesek tehát a teljes, felperes helyett is általuk megfizetett 15.668.978.-ft egyharmad részének, vagyis az elsőfokú bíróság által helyesen kiszámított 5.222.993.-Ft összegnek a beszámításra jogosultak felperes követeléséből a hiteltörlesztés alapján, ugyanis:

Az alperesek előtt a felperes örökösi minősége a hitelfelvételkor nem volt ismert – sőt, az a felperes számára sem volt ismert -, így a két alperes, mint tulajdonostárs egyhangúan határozott a hitel felvételéről, de amennyiben felperes örökösi, és így tulajdonostársi minősége ismert lett volna, alpereseknek akkor is szótöbbsége volt vele szemben. **Ennek okán az alperesek által felvett hitelkiváltó kölcsön terhe az rPtk. felhívott 140-141. § alapján, mint közös tulajdoni viszonyból eredő kötelezettség, a felperest is teljes egészében terheli.**

2.7. A Kúria felülvizsgálati ítélete

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet megalapozatlannak találta és a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Indoklása a következőket tartalmazza:

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 270. § (2) bekezdésének és 275. § (3) és (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja valamely anyagi jogi vagy – ha annak az ügy érdemielbírálására lényeges kihatása van – eljárási szabálysértés.

[36] A Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálati eljárás mint rendkívüli perorvoslati eljárás során a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően kizárólag a felülvizsgálati kérelem korlátai között, a kérelemben támadott rendelkezések vonatkozásában vizsgálja felül.

Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet kizárólag anyagi jogi jogszabálysértésre hivatkozással támadta, ebből következően a Kúria kizárólag ebben a körben vizsgálhatta a jogerős ítélet esetleges jogszabálysértő voltát.

[37] A végrendelet értelmezésével összefüggő felülvizsgálati érvelés kapcsán azt kellett vizsgálni, hogy végrendeletében az örökhagyó a vagyona egészéről rendelkezett-e. A Kúria kiemeli: a „favor testamenti” elve (pl. Pfv.I.20.196/2013/6., Pfv.I.20.975/2012/5.- megjelent: BH 2013/67., Pfv.I.20.917/2015/10., Pfv.I.20.719/2016/8.) alapján azokban az esetekben, amikor nem egyértelmű, hogy a végrendelet az örökhagyó teljes vagyonára vagy annak egy részére – és azon belül pontosan milyen vagyonrészekre – vonatkozik, a bíróság a végrendeletet az örökhagyó feltehető akarata szerint köteles értelmezni [PK 82. számú állásfoglalás, régi Ptk. 599. § (2) bekezdés, 637. § (1) bekezdés].

[38] Mindezek alapján a Kúria hangsúlyozza: ebben az ügyben nem az volt a kérdés, hogy az ingó és ingatlan fogalmának meghatározása körében hogyan kell értékelni az üzletrész fogalmát, hanem az, hogy az örökhagyó a végrendeletében a teljes vagyonáról rendelkezett-e. Ezért a régi Gt. megsértésére való hivatkozást sem kellett vizsgálni.

[39] A felülvizsgálat tárgyát képező jogerős ítéletben foglalt érvelés alapján az adott esetben egyértelműen megállapítható volt, hogy az örökhagyó a végrendeletkezési szabadság jogával élve végrendeletében a teljes vagyonáról rendelkezett, a törvényes öröklés érvényesülését nem kívánta, így a felperes öröklése az üzletrészre is kiterjed.

[40] Az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében ezzel az érveléssel összefüggésben anélkül hivatkozott a végrendelet eltérő, csak egyes vagyontárgyakra vonatkozó tartalmára, hogy ebben a körben adekvát eljárásjogi jogszabályhely [a bizonyítékok mérlegeléséről szóló régi Pp. 206. § (1) bekezdés] megsértését állította volna. Erre figyelemmel a Kúria a régi Pp. 272. § (2) bekezdése alapján e hivatkozásait nem vizsgálhatta érdemben [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. és 6. pont, Kúria Pfv.I.20.259/2019/6., Pfv.V.20.301/2015/6.- megjelent: BH2015. 307.]. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban a másodfokú bíróság által megállapított tényállást kellett irányadónak tekinteni. Következésképpen – a felülvizsgálati érveléssel szemben – a Kúria az első- és a másodfokú bíróság anyagi jogi érvelésével értett egyet, azaz az örökhagyó végrendeleti akarata nem egyes, meghatározott vagyontárgyakra terjedt ki, hanem a teljes vagyona. Ezért a végrendeletet nem lehet a régi Ptk. 623. § (1) bekezdésének második fordulata szerint értelmezni.

[41] Mindazonáltal utal arra a Kúria, hogy a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozás esetén – a felülvizsgálati eljárás mint rendkívüli jogorvoslati eljárás jellege folytán – sem vizsgálható általában a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria ebben a körben ugyanis csak azt vizsgálja, hogy az eljárás bíróság a mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre. A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. A bizonyítékok bíróságok által történt mérlegelése viszont csak akkor minősíthető, ha azokról csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.I.21.474/2011/10.- megjelent: BH 2013.119.). Ebben az ügyben a jogerős ítéletnek ilyen hibája sincsen.

[42] A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság – szemben az I. rendű alperes felülvizsgálati érvelésével – megalapozottan, a logika szabályainak megfelelő észszerű következtetéssel jutott arra a következtetésre, hogy ha a perben nem merült fel olyan adat, hogy az örökhagyó nem a teljes vagyonáról kívánt rendelkezni – vagyis nem volt semmilyen adat arra, hogy a vagyona valamely részében a törvényes öröklés rendjének érvényesülését kívánta – az azt jelenti, hogy a végrendelete kiterjed a hagyatéka egészére.

[43] Ami a beszámítással kapcsolatos felülvizsgálati érvelést illeti, az I. rendű alperesnek a régi Ptk. 140-141. §-ára való hivatkozása nem vezethetett eredményre. Ezek vizsgálata ugyanis a másodfokú eljárásnak, így a Kúria által felülbíráható jogerős ítéletnek nem volt tárgya. Arról a másodfokú bíróság fellebbezési kérelem hiányában nem foglalt állást; ebből következően azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhetett el (EBH2002.653., Pfv.V.20.797/2016/11.-megjelent: BH2017. 232., Pfv.I.20.202/2019/5.). Következésképpen a felülvizsgálat ebben a körben sem lehetett eredményes [rég Pp. 272. § (2) bekezdés, 275. § (3) bekezdés].

3./ ALAPJOGI ÉRVELÉS

Előadom, hogy az ügyben eljáró bíróságok alapvetően téves jogi álláspontra helyezkedtek, amikor

3.1. Az üzletrészt ingó dologgal egy tekintet alá esőnek minősítették, és így az örökhagyó végrendeleti rendelkezését, miszerint minden ingó és ingatlan vagyonáról rendelkezik, úgy minősítették, hogy az a teljes vagyonáról történt végrendelkezésnek minősül.

Ezen jogi álláspont sérti az

3.1.1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, **hiszen a demokratikus jogállam egyik alappillére a jogbiztonság, és sérti a jogbiztonságot az, ha az üzletrészt – amely jelen ügyben a [REDACTED] ben állt fenn és amely vagyoni értékű jognak minősül – az ingósággal veszik egy tekintet alá**

A t. Alkotmánybírósággyakorlata szerint „a jogállamiság és jogbiztonság elvéből fakadnak az eljárási garanciák, amelyek alapvető jelentőségűek az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatósága szempontjából”, mely alapelv az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges eljárásra ad jogot (ABH 1992, Indokolás [65], idézve: 14/2002. (III. 20.) AB határozat)

Ezen gyakorlattal ellentétes a támadott határozatok által kialakított álláspont, hiszen kiszámíthatatlanná válik az ingóság, mint jogintézmény fogalma, ha abba a bíróságok teszésük szerint sorolnak be, illetve vesznek egy tekintet alá bármilyen, az ingóság körébe nyilvánvalóan be nem sorolható, fizikai valóságban nem létező jogot, jelen ügyben az üzletrészt.

3.1.2. XIII . cikk (1) bekezdését, mely szerint mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A támadott ítéletek következtében **sérült a panaszos törvényes örökléshez és az ennek folytán megszerzett tulajdonához fűződő joga, hiszen a jogbiztonságot sértő ítéletek folytán veszítette el az öröklés folytán már megszerzett tulajdonát.**

3.1.3. 25. cikkét, mely szerint a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. A támadott ítéletekben **a bíróságok fentiek szerinti jogértelmezése valójában nem jogértelmezés, hanem gyakorlatilag a jogalkotás, hiszen az „a teljes ingatlan- és ingó vagyon” végrendeletben írt fogalmát „teljes vagyonná” minősítették át, holott a jogrendszer az ingó- és ingatlan vagyontárgyakon kívül számos más vagyontárgyat ismer és nevesít – így az üzletrészt vagyoni értékű jogként minősíti. Ez a fentebb felhívott öröklésre vonatkozó jogszabályok olyan bírói átértelmezése és kiterjesztése, amely sokkal inkább jogalkotásnak, mintsem jogértelmezésnek minősül**

A Ptk.-nak azonban nem célja, hogy a bíróságok a jelen ügyben teljességgel pontosan megfogalmazott végrendeletben tisztázott akarattól eltérően „értelmezzék” az örökhagyó akaratát, mivel a polgári jog – még az öröklési jog területén is – a szabad ügyleti és végakarat elvére épül, a favor testamenti elve csak nem pontosan megfogalmazott és így nem tisztázott végakarat esetén kerülhet szóba!!!

Ezen bírói jogértelmezés kapcsán hivatkozni kívánok Varga Zs. Andrásnak, a Kúria volt elnökének „Eszményből bálvány? – a joguralom dogmatikája” című könyvében írtakra, amely az ilyen jogalkalmazást az alábbiakban jellemezte:

„... a bíróságok ... az általuk helyesnek tartott eredményhez igazítják az érveiket, ideológiai aktivitás vezérli őket, szabadon állapítják meg az igazságszolgáltatás mozgásterét. Az Alkotmány elsődlegességét bírói elsődlegességgé alakítják, manipulált értékekre hivatkoznak; teljeséggel kiszámíthatatlanok, elfelejtkeznek arról, hogy eredetileg konkrét ügyeket kellett volna megoldaniuk, filozofálás nélkül, és folytathatnánk a sort.”

3.1.3. 28. cikkét, mely szerint a bíróságoknak az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy azok józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A bíróságoknak a panaszolt ítéletekben megnyilvánuló jogértelmezése nem felel meg a józan ész követelményének, a fentebb idézett és általuk alkalmazott öröklési szabályokat nem ilyen módon értelmezték, a józan ész szabályai szerint ugyanis minden cselekvőképes természetes személyről azt kell feltételezni, hogy saját szabad akaratának megfelelően tesz jognyilatkozatot – jelen esetben az örökhagyó a végintézkedés körében –, és ezen, jogilag is pontosan kifejezett akaratát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

3.2. A hagyatéki terhek – a felvett hitel visszafizetése – körében sértik a támadott másodfokú és felülvizsgálati ítéletek az Alaptörvény 28. cikkét, ugyanis nem a józan észnek és nem a jó erkölcsnek megfelelő jogszabály értelmezés az, amikor az egyik végrendeleti örököst – jelen perben a felperest – nem kötelezik (az elsőfokú ítélettel ellentétben a másodfokú és a felülvizsgálati ítéletben) a teljes hagyatéki teher viselésére, amikor is nem a panaszos által a hagyatékot terhelő hitel kiváltására ténylegesen felvett és panaszos által visszafizetett teljes hitelösszeg rá eső 1/3 részének megfizetésére kötelezik.

Ez az ítéleti rendelkezés szintén sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, hiszen a hagyaték valós terheit – ami az örökhagyó hitelét kiváltó hitel után megfizetett teljes törlesztőösszeg - az öröklés folytán a panaszos alperesnek sokkal nagyobb mértékben kellett viselnie, mint a felperesnek

3.3. A Kúria felülvizsgálati eljárása sérti az Alaptörvény tisztességes eljárásra vonatkozó XXVIII. cikk (1) bekezdését, mivel nem felel meg a tisztességes eljárás követelményének, hogy a Kúria – az ítéletében hivatkozott eljárásjogi érvelés alapján -

- nem vizsgálta érdemben, hogy az eljárás első- és másodfokú bíróságok a mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre, amely szintén eredményes felülvizsgálat alapja lehet; és a panaszos hivatkozott felülvizsgálati kérelmében a Pp. 275. § (4) bekezdésére, mely szerint ha a határozat - a (3) bekezdésben foglalt eljárási szabály megsértésének kivételével - jogszabályt sért, a Kúria a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatók, helyette, illetve az első fokú határozat helyett a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz, egyébként az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

valamint

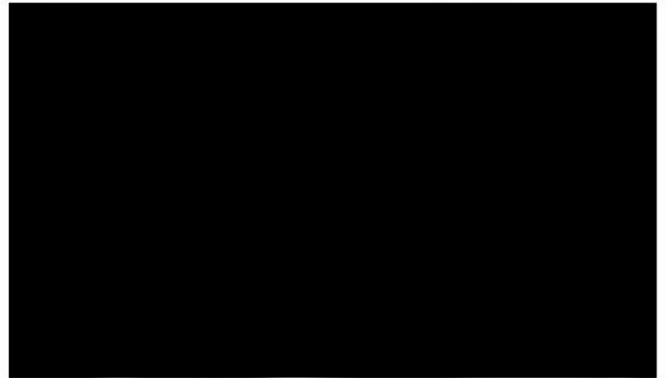
- sérti a beszámítással kapcsolatos törvényi szabályokat, mivel indoklása szerint az I. rendű alperesnek a régi Ptk. 140-141. §-ára való hivatkozása nem vezethetett eredményre, ugyanis ezek vizsgálata a másodfokú eljárásnak, így a Kúria által felülbíráható jogerős ítéletnek nem volt tárgya. Az eljárás ugyanis a rPp. 81952. évi III. tv.) alapján került lefolytatásra, és a rPp. alapján kialakult következetes bírói gyakorlat alapján – szemben az új Pp.-vel – a bíróság nincs

jogcímhez kötve, eltérő jogcímet is figyelembe vehet a perbeli igények elbírálása során: ennek alapján pedig a Kúriának érdemben kellett volna foglalkoznia ezen jogcímmel is, abban az esetben is, ha arra jogszabályi hely megjelöléssel nem történt hivatkozás az első- és másodfokú eljárásban.

Mindennek tükrében kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a panaszomnak megfelelő döntést hozni szíveskedjenek.

Budapest, 2022. szeptember hó 19. napján

Tisztelettel

DR. MESTER CSABA
Ügyvéd

